

для розв'язання спільних проблем, в інтересах людей, які населяють його територію по обидва боки державного кордону. [2]

Специфіка функціонування євро регіонів проявляється в різноманітних аспектах, зокрема:

– правових - створення євро регіону не призводить до створення нової адміністративно-територіальної одиниці; керівні органи євро регіону виконують лише координуючі функції і не мають владних повноважень;

– політичних - євро регіони не діють проти інтересів національної держави і не є наддержавними утвореннями;

– історичних - найчастіше суб'єкти євро регіонів - це території, які колись входили до однієї держави, або мали "спірний" статус.

– національно-етнічних - у багатьох випадках у суміжних прикордонних регіонах мешкають представники досить чисельної національної меншини, яка репрезентує національну більшість країни, розташованої по інший бік кордону;

– географічного розташування - території, які входять до складу євро регіонів, є периферійними і мають спільні проблеми транскордонного характеру (в основному економічного, природоохоронного, розвитку прикордонної інфраструктури, транспорту, комунікацій, працевлаштування населення тощо);

– управлінських - наявність спільних інтересів партнерів (в торгово-економічній площині, туризмі, в галузі освіти, науки і культури) акумулюються в розробці спільних (або узгоджених) стратегій просторового розвитку прикордонних територій. [1, с. 41]

В Україні окремі адміністративно-територіальні області входять до складу таких євро регіонів: Карпатський, "Буг", "Нижній Дунай", "Верхній Прут", "Слобожанщина", "Дніпро", "Донбас", "Ярославна".

В цілому місце транскордонного співробітництва в соціально-економічному розвитку регіонів визначається його здатністю до алокації та ефективного використання потенціалу прикордонних територій двох або більше держав з метою вирішення спільних завдань просторового розвитку.

Література

1. Дудкіна О.П. Регіональне управління: навч. посібн. / О.П. Дудкіна. – Тернопіль: Видавництво "Астон", 2013. – 209 с.

2. Чужиков В.І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія: монографія. / В.І. Чужиков. – К.: КНЕУ, 2008. – 272 с.

ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Після здобуття незалежності перед Україною постала необхідність налагоджувати співпрацю із іншими країнами світу та міжнародними організаціями вже як самостійної держави. В зовнішній політиці України пріоритетне місце посідає співпраця з країнами-сусідами, оскільки саме на них припадає значна частка вітчизняного зовнішнього товарообороту. Оскільки Україна задекларувала своє бажання вступити до ЄС, особливого значення набуває співпраця саме з тими країнами-сусідами, через які проходить межа з ЄС: Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. Серед зазначених країн найбільш тісної співпраці вдалося досягти з Польською Республікою.

Міжрегіональне співробітництво є важливою складовою стратегічного партнерства України та Республіки Польща, ефективним засобом європейської інтеграції України, а також практичним механізмом впровадження європейських стандартів на регіональному та місцевому рівнях.

Серед основних нормативно-правових документів, які визначають напрямки міжрегіонального співробітництва України та Польщі, є Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжнародне співробітництво, яка набула чинності 24.05.1993 року. Відповідно до цієї угоди, країни всіляко сприяють здійсненню співробітництва в галузі розвитку регіонів, міст та сільських місцевостей, зокрема, в наступних сферах: будівництво та облаштування території, транспорт, комунальне господарство, промисловість, торгівля, сільське господарство (розвиток аграрної культури, переробка та збут сільськогосподарської продукції), охорона природи (національні та ландшафтні парки, території та об'єкти відпочинку), охорона навколишнього середовища (боротьба з забрудненням вод, атмосферного повітря та ґрунту), освіта та професійне навчання, зокрема, навчання відповідно українській та польській мовам як другим мовам в школах, особливо в прикордонній зоні, культура та мистецтво, охорона здоров'я, туризм та спорт, взаємна інформаційна допомога у випадках катастроф та екологічного лиха (епідемій, повеней, пожеж, катастроф та транспортних пригод), інші питання, що становлять взаємний інтерес.

Для вирішення ключових питань українсько-польського

міжрегіонального співробітництва на міждержавному рівні створено Українсько-польську Міждержавну Координаційну Раду з питань міжрегіонального співробітництва (МКРМС), яка приймає рішення з ключових питань міжрегіонального співробітництва, визначає загальні напрямки і головні принципи його розвитку, надає компетентним органам України і Польщі відповідні пропозиції, розробляє спільні програми діяльності, спрямовані на розвиток міжрегіональної співпраці та в цілому координує міжрегіональне співробітництво на рівні областей України та воєводств Республіки Польща. У складі МКРМС функціонують Комісії: з питань пунктів пропуску та прикордонної інфраструктури, з питань просторового планування, з питань транскордонного співробітництва та з питань рятування та захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій. Засідання МКРМС відбуваються один раз на рік, а засідання комісій – як правило, двічі на рік.

Практична реалізація міжрегіонального співробітництва України та Польщі має ряд проблем та перешкод, які проявляються в асиметрії та непропорційності темпів, напрямків і характеру трансформації суспільств, економічних потенціалів двох країн, параметрів зовнішньої торгівлі між регіонами, низькій інвестиційній активності регіонів та наукомісткості міжрегіональних програм і проектів, браку фінансових можливостей, оборотних капіталів і банківської інфраструктури, недостатньому інвестиційному забезпеченні спільних проектів та низькому рівні розвитку інфраструктури, нестабільності економічного та політичного законодавства щодо транскордонної співпраці, неузгодженості українського законодавства із законодавством ЄС тощо.

Головною проблемою міжрегіонального співробітництва України та Польщі є невідповідність їх регіонального поділу. Польща є країною Європейського Союзу і підпадає під класифікацію регіонів ЄС – Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS, 1988), яка передбачає 5 рівнів: три регіональні (NUTS I-III) та дві місцеві (NUTS IV-V) одиниці регіональної статистики ЄС. Новий територіальний поділ Польщі відповідно до адміністративно-територіальної реформи (з 1 січня 1999 р.) включає: 16 воєводств (NUTS II) із 880 містами, 45 субрегіонів (NUTS III), 380 повітів (NUTS IV), 2489 гмін (NUTS V) і 56 772 сіл. Натомість Україна територіально ділиться на: 24 області, 490 районів, 453 міста, 174 міста республіканського значення, 887 селища міського типу, 28 612 сіл і Автономну Республіку Крим.

До українсько-польського транскордоння входять наступні території: Польська частина прикордонних територій включає: 139 міст, з яких 13

мають статус повітів (Белосток, Ломжа, Остроленка, Седльце, Сувалки, Бяла-Подляска, Хелм, Замость, Люблін, Кросно, Перемишль, Жешув і Тарнобжег), 582 гміни і 13154 села. Українську частину транскордонних територій представляють: 49 районів, 64 міста, 17 міст республіканського значення, 6 міських районів (Львівська область), 3583 селища міського типу і села. Великі міста – Львів, Луцьк, Ковель, Ужгород [1].

Реальними суб'єктами транскордонного співробітництва в Польщі є органи самоврядування. Після ратифікації Україною 106-ї Мадридської Конвенції і додатків до неї, районні держадміністрації та органи місцевого самоврядування також можуть вступати в міжнародні відносини із відповідними органами територіального управління зарубіжних держав [2].

На сьогодні практично всі області України та воєводства Польщі уклали угоди про міжрегіональне співробітництво. Усі 16 воєводств Польщі мають партнера в Україні на рівні області. Найбільше українських партнерів мають Підкарпатське, Люблінське, Лодзьке, Сілезьке та Мазовецьке воєводства. З українського боку найбільше польських партнерів мають Львівська, Одеська, Івано-Франківська, Вінницька та Волинська області.

Процес укладання двосторонніх угод про партнерство на рівні міст, районів і селищ з боку України та міст, повітів і гмін з боку Польщі має сталу тенденцію до зростання. На регіональному та місцевому рівнях між Україною та Польщею на сьогодні підписано близько 450 угод про міжрегіональне співробітництво [3].

З метою забезпечення подальшого розвитку міжрегіонального співробітництва України та Польщі необхідно: чітко визначити пріоритетні напрями активізації українсько-польської співпраці; удосконалити інституційне забезпечення та інфраструктуру міжрегіонального співробітництва відповідно до стандартів ЄС; організувати перехід співробітництва зі сфери торгівлі у сферу товарно-інвестиційних відносин; забезпечити розвиток міжнародної кооперації, залучення іноземних капіталів та інвестицій, створення умов для розвитку малого бізнесу; активізувати співпрацю у галузі вирішення проблем екологічного забруднення, охорони і раціонального використання природних ресурсів; оптимізувати організаційні повноваження органів самоврядування у сфері міжнародного та транскордонного співробітництва.

Література

1. Буглай Н. М. Політико-правовий вимір україно-польських відносин / Н.М. Буглай [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/Nvuu/Ist/2009_22/024.htm

2. Дубович І.А. Геополітичні та соціально-економгеографічні проблеми транскордонного співробітництва України // Історія української географії. - 2005. - Випуск 12. - С.105-109.

3. Міжрегіональне співробітництво між Україною та Польщею // Посольство України в Республіці Польща: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/regions>

Василь ЗДРЕНИК

Тернопільський національний економічний університет, Україна

Віталій МИКИТЮК

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ГУДВІЛ: ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ТА ОЦІНКИ

Останнім часом знання, компетенції, ділова репутація фірми і інші нематеріальні активи стали ключовими чинниками конкурентних переваг фірм в економіці найбільш розвинених країн. Слід відмітити, що конкурентоспроможність між підприємствами на ринку, в першу чергу, пояснюється наявністю у них такого нематеріального активу, як ділова репутація. Лояльність споживачів, напрацьовані ділові зв'язки, розвинена збутова мережа обумовлюють стійкі позиції таких підприємств на ринку. Тому сьогодні дуже актуально є оцінка ділової репутації підприємств, діючих на вітчизняних ринках. У сучасній науковій літературі можна зустріти такі поняття, як ціна фірми, добре ім'я, ділові зв'язки, партнери фірми та ін. В англомовній економічній літературі ці поняття іменуються goodwill.

Поняття «гудвіл» з'явилося в Англії у першій половині XV ст. З середини 1880-х рр. гудвіл стає об'єктом обговорення серед рахівників. Вони звернули увагу на те, що одна згадка фірми створює підвищений попит на її продукцію і у зв'язку з цим виникає додатковий прибуток. Актив розуміли як засоби, що приносять прибуток, і відразу з'явилася проблема: є щось, що приносить прибуток, але вичислити цей прибуток із загальної маси не представляється можливим, отже, неможливо і обчислити вартість цього, тобто гудвілу. Дискусія з цієї проблеми стала

однією з найцікавіших у світовому бухгалтерському обліку. И.Ф. Шер (1846-1924) визначав гудвіл як «особливий вид вуалювання балансу». Він говорив, що цей спосіб представляє собою так зване «разводнение капиталов», що має місце при злитті акціонерних товариств. Вартість активів придбаної компанії штучно завищувалася на величину гудвілу, а оскільки ці активи списували нерівномірно, спотворювалися фінансові результати. Ф. Пикслей (1852-1933) визначав гудвіл як «дисконтовану вартість очікуваних майбутніх надприбутків». Під надприбутком він розумів «суму перевищення отримуваною підприємством прибутку на вкладений капітал, з урахуванням властивих бізнесу ризиків». Гудвіл властивий будь-якому підприємству, яке має надприбуток, функціонує і може бути куплене. Але об'єктом відображення у бухгалтерському обліку може бути тільки «придбаний гудвіл».

Поняття «Ділова репутація» було давно відоме вітчизняним бухгалтерам, так як ще в 1925 р. вийшла у світ книга И.Ф. Шера «Бухгалтерія і баланс». Але в радянський період підприємства не могли бути об'єктами купівлі-продажу. Коли Україна перейшла до ринкових відносин, підприємства стали виступати не лише суб'єктами, але і об'єктами громадянських прав. Ділова репутація стає об'єктом бухгалтерського обліку при здійсненні угоди купівлі-продажу підприємства.

Міжнародний стандарт фінансової звітності 22 «Об'єднання компаній» є предметом постійних дискусій, адже вибір обліку об'єднання компаній та питання оцінки і обліку гудвілу є досить актуальними. Нові правила обліку злиття і поглинань компаній і обліку гудвілу для американських компаній затверджені прийнятими Положеннями про стандарти фінансового обліку 141 «Про комерційні об'єднання» і 142 «Гудвіл і інші нематеріальні активи», що вийшли в 2001 р. В Україні ж порядок визначення гудвілу в бухгалтерському і в податковому обліку відрізняється. Так, у бухгалтерському обліку, відповідно до П(С)БО 19, гудвіл – це перевищення вартості придбання над справедливою вартістю придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань на дату придбання. Якщо ж вартість частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань перевищує вартість придбання, то має місце негативний гудвіл. У податковому обліку, відповідно до ст. 17 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств", гудвіл – це нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між балансовою вартістю активів підприємства та його звичайною вартістю як цілісного майнового комплексу, що виникає внаслідок використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів